

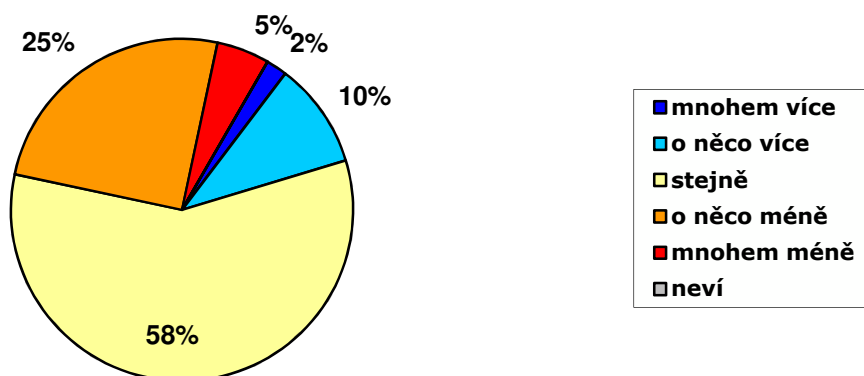
Občané o inflaci a reálných příjmech – leden 2016

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost, v16-01
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	11. – 18. 1. 2016
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1047
Počet tazatelů:	220
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	EV.28, EV.29, EV.30
Zveřejněno dne:	12. února 2016
Zpracoval:	Jan Červenka

Lednový výzkum CVVM se zabýval problematikou pohybu cenové hladiny, respektive míry inflace.

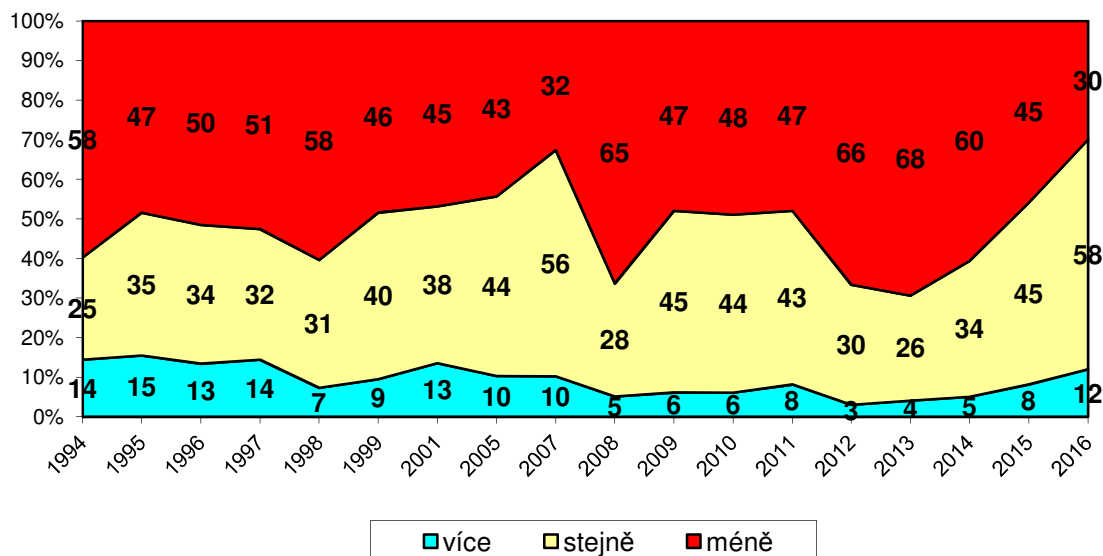
Graf 1: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem (%)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Řekl byste, že za příjmy Vaší domácnosti můžete uhradit a nakoupit ve srovnání s dobou před jedním rokem mnohem více, o něco více, asi tak stejně, o něco méně nebo mnohem méně?“

Graf 2: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem – časové srovnání (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Kategorie „více“ je součtem podílů „mnohem více“ a „o něco více“, kategorie „méně“ je součtem podílů „mnohem méně“ a „o něco méně“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Nejprve jsme všem dotázaným položili otázku týkající se vývoje reálných příjmů jejich domácnosti v uplynulém roce. Výsledky odpovědí respondentů zachycené v grafech 1 a 2 ukazují, že tři desetiny (30 %) lidí se domnívají, že za příjmy své domácnosti mohou nakoupit nebo uhradit méně než před rokem, přičemž 25 % všech dotázaných zvolilo odpověď „o něco méně“ a 5 % uvedlo možnost „mnohem méně“. Zdaleka největší část o velikosti bezmála tří pětín (58 %) pak tvoří podíl těch, kdo soudí, že reálný příjem jejich domácnosti je asi tak stejný jako před rokem, respektive že si za svůj příjem mohou nakoupit a uhradit stejně jako před rokem. Jen o málo více než desetina (12 %) občanů má pocit, že za svůj příjem si může nakoupit více než před rokem.

Jak vyplývá z údajů v grafu 2, aktuální výsledek představuje výrazné zlepšení oproti výsledku zaznamenanému v lednu 2015, když podíl těch, kteří si podle vlastního vyjádření za svůj příjem mohou nakoupit méně než před rokem, poklesl o 15 procentních bodů, což se na druhé straně projevilo třináctibodovým nárůstem u podílu těch, kteří podle svých slov ze svého příjmu mohou uhradit a nakoupit stejně jako před rokem, a mírným, čtyřbodovým zvýšením podílu těch, kdo si podle vlastního vyjádření za svůj příjem mohou nakoupit více než před rokem. V porovnání s rokem 2013 se pak podíl těch, kdo si prý mohou za svůj příjem nakoupit méně než před rokem, snížil o 38 procentních bodů a celkové rozložení odpovědí je fakticky nejpříznivější za celou dobu realizace srovnatelných měření od roku 1994, přičemž jediný statisticky srovnatelný výsledek byl v minulosti zaznamenán v lednu roku 2007 na vrcholu tehdejší ekonomické konjunktury.

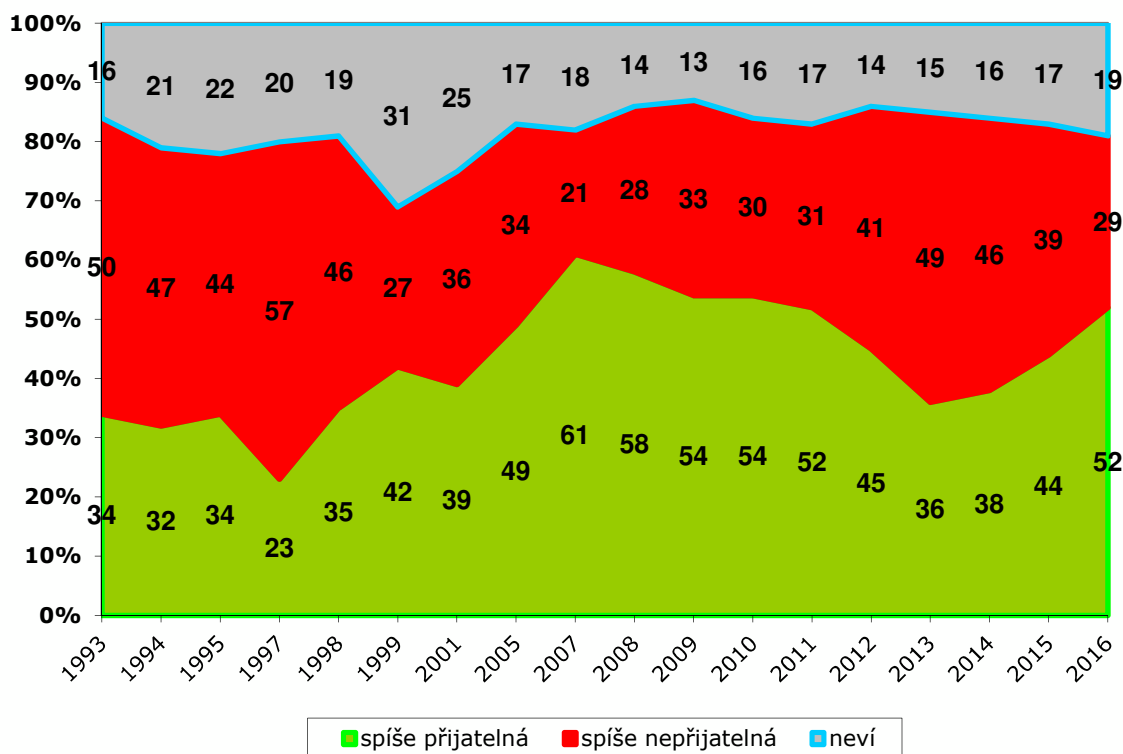
Podrobnější analýza ukazuje, že odpovědi respondentů na výše uvedenou otázku silně korelují s jejich hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti, když z těch, kdo ji hodnotí příznivě, téměř pětina (18 %) uvedla, že může za svůj příjem nakoupit více než před rokem, a téměř dvě třetiny (65 %) řekly, že mohou za svůj příjem nakoupit asi tak stejně, zatímco u více než tří pětín (63 %) dotázaných se špatnou životní úrovní se objevila odpověď, že mohou za příjem své domácnosti nakoupit méně než před rokem. Méně než před rokem si za své

příjmy může nakoupit i třetina (33 %) těch, kdo životní úroveň své domácnosti hodnotí jako „ani dobrou, ani špatnou“. Mezi lidmi s dobrou životní úrovní to v porovnání s tím byla asi šestina (17 %).

Odpovědi na danou otázku rovněž velmi silně korespondují s hodnocením současné ekonomické situace v ČR, když výrazně častěji to, že za stávající příjem své domácnosti mohou nakoupit stejně nebo i více než před rokem, uváděli dotázaní, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako dobrou, zatímco to, že si za svůj příjem mohou nakoupit méně, říkali většinou ti, kteří vnímají ekonomickou situaci ČR jako špatnou. Pohled na vývoj reálného příjmu se zlepšuje s rostoucím vzděláním a faktickým příjmem. V poněkud horších barvách situaci okolo vlastního příjmu v porovnání se situací o rok zpět vidí lidé ve věku od 60 let výše, důchodci, nezaměstnaní, dotázaní z obcí do 800 obyvatel, respondenti, kteří se na pravolevé škále politické orientace hlásí k vyhraněné levici, a z hlediska stranických preferencí stoupenci KSČM nebo rozhodně nevolíci bez preferované strany. Relativně příznivěji pak vyznívají odpovědi studentů, podnikatelů se zaměstnanci, vyšších odborných nebo vedoucích pracovníků, řadových úředníků a provozních pracovníků, obyvatel Středočeského kraje, dotázaných, kteří sami sebe na pravolevé škále politické orientace řadí k pravici, a voličů ANO.

Další otázka bloku se týkala samotné inflace, respektive její přijatelnosti v průběhu posledního roku.²

Graf 3: Názory na přijatelnost stávající inflace (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 11. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

² Otázka: „A nyní o inflaci. Inflace znamená znehodnocení měny, takže se za stejně peněz nakoupí méně než dřív. Vy osobně jste inflaci v roce 2015 pociťoval jako spíše přijatelnou, nebo spíše nepřijatelnou?“

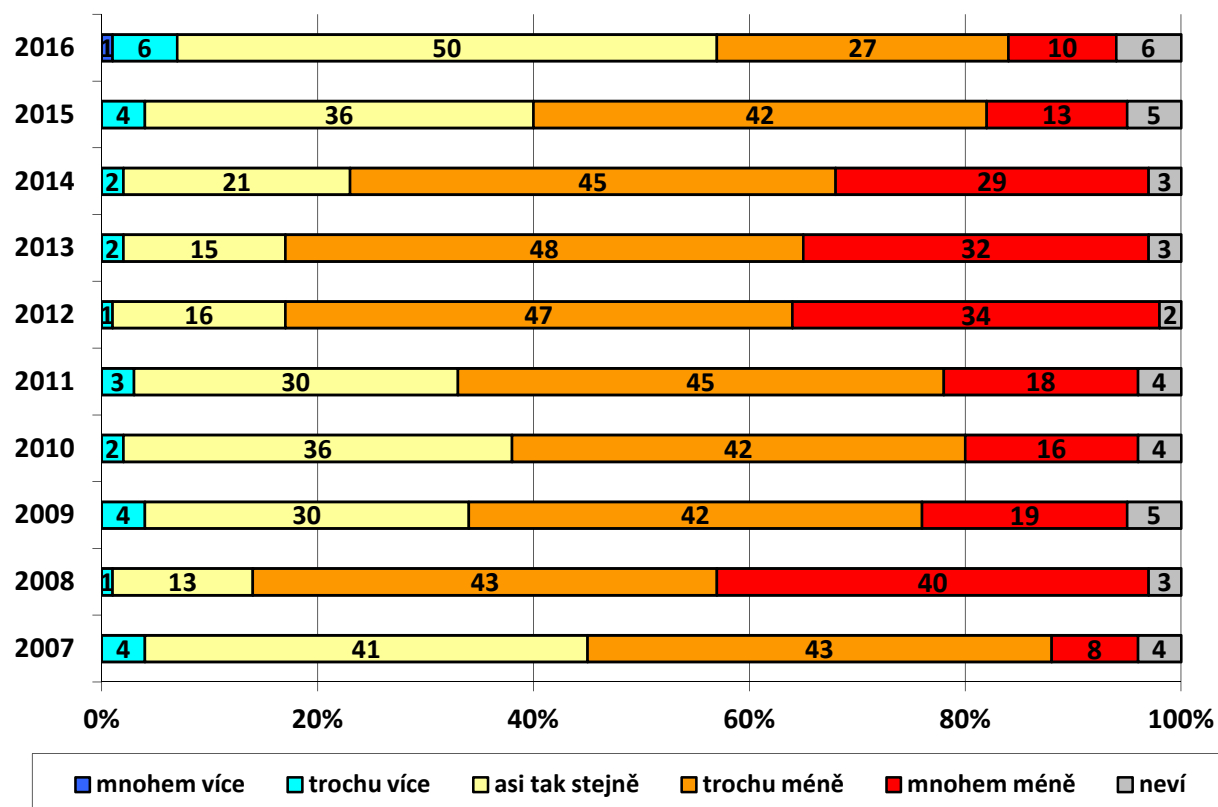
Jak ukazují výsledky v grafu 3, mínění, že současná inflace je přijatelná, zastává více než polovina dotázaných (52 %). Podíl respondentů vyjadřujících opačný názor je na úrovni necelých tří desetín (29 %).

V porovnání s předchozím šetřením z roku 2015 se situace opět zlepšila, když podíl těch, kdo stávající inflaci hodnotí jako nepřijatelnou, klesl o 10 procentních bodů, zatímco podíl těch, kteří inflaci hodnotí jako přijatelnou, o 8 procentních bodů vzrostl, a rozložení názorů se tak vrátilo zhruba k podobě z let 2010-2011.

Rozbor podle základních sociodemografických znaků ukázal, že jako přijatelnou současnou inflaci častěji vidí absolventi vysokých škol, studenti, vyšší odborní nebo vedoucí pracovníci, dotázaní s dobrou životní úrovní, lidé, kteří současnou ekonomickou situaci hodnotí jako dobrou, ti, kdo se sami na pravolevé škále politické orientace řadí na pravici nebo do pravého středu, stoupenci ANO a ti, kteří v předchozí otázce uvedli, že si za svůj příjem mohou nakoupit více nebo stejně v porovnání se situací před rokem. Naopak častěji jako nepřijatelnou stávající inflaci hodnotí důchodci, nezaměstnaní, ženy v domácnosti nebo na mateřské dovolené, dotázaní se špatnou životní úrovní, respondenti, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako špatnou, lidé, kteří se sami politicky řadí jednoznačně na levici, voliči KSČM, rozhodnutí nevoliči bez preferované strany a lidé, kteří si za příjem své domácnosti mohou nakoupit méně než před rokem.

Poslední otázka bloku se nepřímou zaměřila na inflační očekávání v tomto roce.³

Graf 4: Kolik bude moci nakoupit za stejný obnos v tomto roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 11. – 18. 1. 2016*, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

³ Otázka: „Myslíte si, že v tomto roce si budete moci nakoupit za stejné peníze mnohem více, trochu více, asi tak stejně, trochu méně, mnohem méně než dnes?“

Výsledky zachycené v grafu 4 ukazují, že necelé dvě pětiny (37 %) občanů očekávají nějaké znehodnocení měny, přičemž 10 % se obává, že za stejné peníze si bude moci nakoupit mnohem méně než dnes, a 27 % předpokládá, že to bude trochu méně než dnes. Naopak polovina (50 %) lidí se domnívá, že za týž obnos bude moci nakupovat stejně jako dnes, 7 % dokonce očekává, že za stejné peníze bude možné nakoupit o trochu (6 %) či mnohem (1 %) více.

Oproti minulému roku se inflační očekávání opět zřetelně zlepšila, když podíl těch, kdo očekávají, že si za stejné peníze budou moci nakoupit stejně, oproti loňsku o 14 procentních bodů vzrostl a naopak podíl těch, kdo předpokládají, že si koupí za stejné peníze méně než dnes, poklesl o 18 procentních bodů. V porovnání s roky 2012 a 2013, kdy podíl těch, kdo předpokládali, že si budou moci koupit za stejné peníze mnohem méně než v době realizace výzkumu, tedy že reálná hodnota peněz poklesne, dosahoval úrovně čtyř pětin (81 % v roce 2012 a 80 % v roce 2013), je aktuální inflační očekávání o více než polovinu nižší. Od roku 2007, kdy byla srovnatelná otázka položena poprvé, jsou aktuální očekávání vývoje hodnoty peněz zdaleka nejpříznivější.

Relativně vyšší inflační očekávání se objevuje mezi dotázanými se špatnou nebo s „ani dobrou, ani špatnou“ životní úrovní, nezaměstnanými, kvalifikovanými dělníky, lidmi, kteří se sami na pravolevé škále řadí k vyhraněné levici, voliči KSČM a rozhodnutými nevoliči, dotázanými, kteří ekonomickou situaci v ČR vnímají jako špatnou, těmi, kterým se podle jejich vlastního vyjádření za poslední rok zhoršil reálný příjem domácnosti, a těmi, kdo stávající inflaci hodnotí jako nepřijatelnou. Naopak optimističtější jsou v tomto ohledu respondenti s dobrou životní úrovní, studenti, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, příznivci ODS, dotázaní, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako dobrou, ti, kdo si za svůj příjem mohou nakoupit stejně nebo více než před rokem, a dotázaní, kteří současnou inflaci považují za přijatelnou.